

FEDERALE OVERHEIDSDIENST
WERKGELEGENHEID, ARBEID EN
SOCIAAL OVERLEG

Hoge Raad voor Preventie en Bescherming
op het Werk

Advies nr. 236 van 30 april 2021 betreffende het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van de codex over het welzijn op het werk wat de bedrijfsbezoeken en het beleidsadvies betreft (D230).

I. VOORSTEL EN MOTIVERING

Bij brief van de Minister van Werk van 28 september 2020 werd de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk (Hoge Raad) uitgenodigd zijn advies te formuleren betreffende het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van de codex over het welzijn op het werk wat de bedrijfsbezoeken en het beleidsadvies betreft.

Het ontwerp van koninklijk besluit (OKB) werd op 6 oktober 2020 aan het uitvoerend bureau voorgelegd (PPT/PBW – D230 – BE1502).

Met het oog op het voorbereiden van een ontwerpadvies over dit OKB, hebben de leden van het uitvoerend bureau beslist om dit dossier te bespreken tijdens vergaderingen van (bijzondere) uitvoerende bureaus op 24 november 2020, 8 februari en 3 maart 2021.

De leden van de plenaire vergadering werden op 1 maart 2021 per mail ingelicht over de vraag aan de Hoge Raad tot het formuleren van een advies over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van de codex over het welzijn op het werk wat de bedrijfsbezoeken en het beleidsadvies betreft. (PPT/PBW – D230 – 776)

De leden van het uitvoerend bureau hebben tijdens het uitvoerend bureau van 30 maart 2021 beslist om het ontwerp van koninklijk besluit voor advies voor te leggen op de voltallige vergadering van de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk van 30 april 2021 (PPT/PBW – D230 – 776).

De Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk heeft zijn advies geformuleerd tijdens de plenaire vergadering van 30 april 2021.

Toelichting betreffende het OKB

De voorgestelde aanpassingen zijn gebaseerd op een aantal vaststellingen van de inspecteurs van de Algemene Directie Toezicht op het welzijn op het werk wat de bedrijfsbezoeken en het beleidsadvies betreft, evenals op de voorstellen uit een eerder advies op eigen initiatief nr. 215 van 31 juli 2018 van de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk betreffende de tarieven en de prestaties van de externe diensten voor preventie en bescherming op het werk (D210). Ten slotte vormen deze aanpassingen een noodzakelijk laatste luik om artikel II.3-27 van de codex m.b.t. de bedrijfsbezoeken in lijn te brengen met de gewijzigde tariefregeling voor de externe preventiediensten.

De volgende principes liggen aan de basis van de voorgestelde wijzigingen:

Informatieplicht bij aansluiting (cfr. advies HRPBW nr. 215) over de risico's die verbonden zijn aan de sector en/of activiteiten, de hiermee verband houdende goede praktijken, tools en preventiemaatregelen en praktische informatie over de werking van de elektronische inventaris.

Bedrijfsbezoeken worden duidelijk gekaderd en krijgen een concreet doel, waarbij zij voor kleinere werkgevers ook worden ingebed in een geheel samen met het gemotiveerd beleidsadvies. Er wordt een strikte timing vastgelegd voor het eerste “verkenning” bedrijfsbezoek, evenals een vaste frequentie voor de verdere “periodieke” bedrijfsbezoeken in functie van de grootte van de ondernemingen en de risico's. De doelstelling en inhoud van de verschillende soorten bedrijfsbezoeken worden bepaald, evenals door wie deze moeten gebeuren, en er worden regels uitgewerkt die een oplossing moeten bieden voor de specifieke situatie van werkgevers met meerdere geografisch verspreide vestigingen of werven.

Het beleidsadvies ten behoeve van de kleinere werkgevers wordt geconcretiseerd door een expliciete focus op de prioritaire risico's op maat van de onderneming, waarbij meteen ook concrete preventiemaatregelen moeten worden aangegeven om deze werkgevers te ondersteunen in de stapsgewijze opbouw van een efficiënt preventiebeleid. Dit beleidsadvies wordt bovendien gekoppeld aan de verschillende opdrachten bij de werkgever, met als doel een betere opvolging van de risico's en een duidelijke meerwaarde voor het preventiebeleid.

Aangezien het gaat om een samenhangend geheel, werd ervoor geopteerd om deze wijzigingen samen te brengen in een nieuw hoofdstuk VII, getiteld "specifieke opdrachten van de externe dienst" in boek II, titel 3 van de codex over het welzijn op het werk (artikel 7 OKB in bijlage). Dit hoofdstuk bevat derhalve een aantal nieuwe artikels, genummerd van art. II.3-52 t/m art. II.3-58. Daarnaast worden ook de noodzakelijke aanpassingen aan andere bepalingen van de codex meegenomen, zowel in boek I van de codex m.b.t. welzijnsbeleid (art. 1-3 OKB) als in boek II (art. 4-6 en art. 8 OKB).

II. ADVIES VAN DE HOGE RAAD VAN 30 april 2021

De Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het werk geeft een unaniem positief advies inzake het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van de codex over het welzijn op het werk wat de bedrijfsbezoeken en het beleidsadvies betreft.

De Hoge Raad onderschrijft daarmee de nood aan een verduidelijking en concretisering van de taken van de externe dienst in het kader van de bedrijfsbezoeken en een meer uniforme invulling van het beleidsadvies, onder voorbehoud van de hieronder vermelde unanieme vragen tot aanpassing van het OKB.

De Hoge Raad herinnert daarnaast aan het advies op eigen initiatief nr. 215 van 31 juli 2018 betreffende de tarieven en de prestaties van de externe diensten voor preventie en bescherming op het werk (D210). Hij erkent dat het OKB tegemoetkomt aan een deel van de aanpassingen die in dit advies werden voorgesteld, onder meer aan de voorstellen in ‘Fiche 3: gemotiveerd beleidsadvies’. De Hoge Raad dringt er echter op aan dat er ook gevolg wordt gegeven aan de andere voorstellen van dit advies.

Concretisering van de termijn van overdracht van documenten door de externe dienst voor preventie en bescherming op het werk (artikel 7 van het OKB (nieuw artikel II.3-57))

De Hoge Raad vraagt dat de termijn van overdracht van de documenten die door de externe dienst bewaard worden, bij verandering van externe dienst, wordt gespecificeerd. Hij stelt voor om de termijn vast te leggen op maximum 3 maanden. De Hoge Raad is namelijk van mening dat het nadelig is voor de externe dienst én voor de onderneming als de overdracht van de documenten door de vorige externe dienst te lang op zich laat wachten.

De Hoge Raad vraagt dan ook om artikel 7 van het OKB (nieuw artikel II.3-57) in deze zin aan te passen.

Betrokkenheid van het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk

De Hoge Raad onderschrijft dat het jaaractieplan, waarover het advies van het Comité moet worden gevraagd, moet worden gesteund op het geactualiseerd beleidsadvies.

Het is volgens de Hoge Raad essentieel dat de werknemers op de hoogte zijn van de risico's in de onderneming en het beleid dat hierover gevoerd wordt, ook in kleine ondernemingen waar er geen Comité aanwezig is.

De Hoge Raad vraagt dan ook dat het Comité sterk wordt betrokken bij het beleidsadvies en in elk geval kan beschikken over het beleidsadvies.

De Hoge Raad wijst in dit verband op artikel II.7-14, derde lid van de codex over het welzijn op het werk, dat bepaalt dat de leden van het Comité op de hoogte moeten worden gebracht en kennis moeten kunnen krijgen van alle al dan niet door de arbeids- of milieureglementering opgelegde inlichtingen, verslagen, adviezen en documenten die verband houden met het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, het intern of extern milieu.

De Hoge Raad is van mening het Comité in uitvoering van deze bepaling dient te beschikken over het beleidsadvies.

Daarnaast wijst de Hoge Raad op de cascaderегeling in art. I.1-3, 14° van de codex over het welzijn op het werk, die bij ontstentenis van een Comité bepaalt door welke actoren de rol van het Comité wordt ingevuld.

Aandacht voor sectorspecifieke risico's

De Hoge Raad is er zich van bewust dat het OKB gericht is op de individuele onderneming. Het beleidsadvies moet dan ook in de eerste plaats aandacht hebben voor de specifieke risico's in de onderneming. Het voorstellen van de 5 prioritaire risico's in de onderneming dient te gebeuren op basis van de risico's die in de individuele onderneming worden vastgesteld.

De Hoge Raad benadrukt echter dat de risico's in verschillende ondernemingen uit dezelfde sector vaak zeer gelijkaardig zijn. De Hoge Raad is dan ook van mening dat er daarnaast voldoende aandacht moet zijn voor het vaststellen en evalueren van sectorspecifieke risico's.

De Hoge Raad onderschrijft het nieuwe artikel II.3-52, eerste lid, 1°, dat bepaalt dat de informatie die de externe dienst moet bezorgen aan de werkgever betrekking heeft op de gevaren die verbonden zijn aan de sector en/of de onderneming, en het nieuwe artikel II.3-53, §1, tweede lid, dat bepaalt dat de persoon die het bedrijfsbezoek uitvoert, vertrouwd moet zijn met de specifieke risico's en preventiemaatregelen in de sector.

De Hoge Raad is van mening dat de externe dienst een belangrijke rol heeft wat betreft de evaluatie van sectorspecifieke risico's. Aangezien bedrijven van eenzelfde sector een beroep doen op verschillende externe diensten, is een vlotte samenwerking tussen de externe diensten in de evaluatie van sectorspecifieke risico's belangrijk.

De Hoge Raad vraagt om art. II.3-16, §1, tweede lid van de codex over het welzijn op het werk te schrappen. Dit artikel bepaalt dat de externe dienst wordt geacht de prestaties bedoeld in het eerste lid, 1° (actief meewerken aan het opstarten, uitvoeren en updaten van de risicoanalyse) en 2° (voorstellen van preventiemaatregelen) te hebben geleverd indien ze een gestandaardiseerde werkwijze hanteert die aan de in a) tot e) voorgeschreven voorwaarden voldoet.

De Hoge Raad wijst erop dat deze bepaling het voorliggende OKB, meer bepaald de bepalingen betreffende het beleidsadvies, doorkruist. De Hoge Raad is daarom van mening dat deze bepaling moet worden geschrapt.

De Hoge Raad merkt daarnaast op dat geen enkele externe dienst een dergelijke gestandaardiseerde werkwijze hanteert.

Evaluatie van de regelgeving

De Hoge Raad is van mening dat deze regelgeving een positieve invloed zal hebben op de resultaten en de opvolging van de bedrijfsbezoeken. Het is echter noodzakelijk dat het gunstige effect van de regelgeving ook in de praktijk kan worden vastgesteld.

De Hoge Raad vraagt dan ook om te voorzien in een evaluatie van de regelgeving aan de hand van een inspectiecampagne.

De Hoge Raad is er zich van bewust dat deze evaluatie slechts kan plaatsvinden als de regelgeving volledige uitwerking heeft. Hij denkt echter dat het op korte termijn mogelijk is om te evalueren of de externe diensten de regelgeving correct toepassen bij nieuwe aansluitingen, aangezien de verkennende bezoeken moeten gebeuren op relatief korte termijn.

III. BESLISSING

Overmaken van het advies aan de Minister van Werk.